

Overweging 3^e Zondag van de Advent (A-jaar) Dominicuskerk Utrecht

Leny Beemer

In de media is meer dan ooit aandacht voor bijzondere mensen uit onze actuele geschiedenis. Ze worden als helden of heiligen voor het voetlicht gebracht. Het zijn dan ook heel belangrijke en inspirerende mensen. Een tijdje terug herdachten we de moord op Martin Luther King. Vervolgens was het de herdenking van John Kennedy, die 50 jaar geleden werd vermoord. Deze week is het Nelson Mandela, alom geprezen en bewonderd, zeker nu hij is overleden, om zijn verzoenende politiek en zijn charismatische uitstraling. Hij wordt in Zuid-Afrika beschouwd als een soort Messias, wordt ook letterlijk de bevrijder genoemd.

Kennelijk snakken we naar bijzondere mensen, die de wereld zo niet redden, dan toch in ieder geval heel veel beter maken. Niet verwonderlijk nu we nog steeds economisch in zwaar weer verkeren en wereldwijd voortdurend worden geconfronteerd met wanhoop, gruwelijk geweld, misbruik en lijden. Het is van alle tijden, maar toch komt het soms akelig dichtbij.

Ook onze nieuwe paus Franciscus krijgt heel veel media aandacht, niet alleen in kerkelijk verband. Het Amerikaanse weekblad *Time* riep hem uit tot persoon van het jaar. Met zijn focus op medeleven is de leider van de rooms-katholieke kerk een nieuwe stem voor het geweten geworden, aldus *Time*.

Hij straalt iets uit dat mensen aanspreekt, maar vooral ook bemoedigt. Paus Franciscus is een 'mensen-mens', wars van onnodige conventies en regels. Er gaat door zijn optreden een zucht van verlichting op bij gelovigen en ongelovigen. Hier is iemand, die een echte herder is, die opkomt voor wie zwak en beschadigd is, zo eenvoudig menselijk en toch zo bijzonder voor het hoofd van onze wereldkerk.

Vorige week zondag was een uitzending van het televisieprogramma Kruispunt geheel aan hem gewijd in samenhang met het Ad Limina bezoek van onze bisschoppen aan Rome. Meerdere 'kenners', waaronder ook Erik Borgman, lieten zich verwonderd uit over zijn steeds weer verrassende optreden. We kregen weer beelden te zien hoe hij zijn pontificaat begon met een eenvoudig 'goedenavond' tot de menigte op het Pietersplein en hoe hij vroeg over hem te bidden om zegen. Hoe hij op Witte Donderdag gedetineerden in een jeugdgevangenis zonder onderscheid de voeten waste. Hoe hij zijn eerste reis buiten het Vaticaan maakte naar het eiland Lampedusa, waar vele wanhopige vluchtelingen, op zoek naar een beter leven stranden, levend of dood. En dan zijn onlangs verschenen publicatie, de postsynodale apostolische exhortatie 'Evangelii Gaudium' zoals die officieel heet. Daarin legt hij zijn visie op een open en barmhartige kerk onomwonden neer. Wat een verademing na decennia van in veel opzichten krampachtig, naar binnen gekeerd beleid.

Toch wordt er niet verwacht, dat deze paus veel zal veranderen aan bijvoorbeeld de kerkleer, zoals we die kennen. Wat is het dan wel, dat nieuwe verwachtingen wekt? Of gaan we toch weer twifelen, dat alles bij het oude zal blijven?

Misschien gaat het evangelie van vandaag wel over hetzelfde. Ook in die tijd snakten de mensen naar de dag, dat eindelijk alles anders zou worden, dat ze bevrijd zouden worden van de overheersers en van alles wat ze in de knel hield, dat er overvloed en

vrede zou komen. Het visioen van Jesaja leefde sterk onder het volk van Israël. Men zag uit naar een Redder, die eindelijk dat verhoopte rijk van recht en vrede zou vestigen. Johannes de Doper kende de teksten van Jesaja heel goed. Hij putte daaruit en legde de nadruk op boete en bekering om zo recht voor God te kunnen staan als de dag van Gods wrake zou komen. Hij klaagde als een echte profeet de zondaars aan als rotte appels, als dor hout, dat moest worden omgehakt. Iedereen moest weer gaan leven volgens de wet van Mozes. Alleen zo zou er redding komen. Johannes was streng in de leer.

Misschien daarom, dat hij in de gevangenis begon te twijfelen toen hij hoorde, dat Jezus toch niet helemaal op zijn lijn zat, omging met allerlei randfiguren uit de samenleving en zelfs met zondaars aan tafel ging.

Het antwoord van Jezus op de vraag van Johannes is verrassend. In plaats van te spreken over zichzelf, want daar vraagt de Doper tenslotte naar, verwijst hij naar wat er gebeurt in mensen, die bij Hem komen. Hij gebruikt letterlijk woorden van dezelfde Jesaja. Kijk zegt Jezus, blinden zien weer en kreupelen lopen, melaatsen worden rein en doven horen, doden staan op en aan armen wordt de goede boodschap verkondigd.

Het is, alsof Jezus wil zeggen: maak je niet zo druk om mij of om wie er nu profeet of Messias genoemd mag worden. Maak je niet zo druk om het letterlijk vervullen van de voorschriften. Natuurlijk is dat ook belangrijk, maar het gaat allereerst om al die mensen, die het hardste redding nodig hebben. Die mensen ben ik nabij, die mensen wil ik bevrijden en genezen van wat ze vasthoudt. Die hoeven niet naar de woestijn voor bekering. Ze leven allang in een woestijn van schuld, miskenning en uitsluiting.

Ik zie in paus Franciscus die opstelling van Jezus terug. Ook hij stelt geen voorwaarden vooraf, maar laat zich raken, letterlijk aanraken, door de paria's van de samenleving: de jonge gedetineerden, de vluchtelingen, gehandicapten, kinderen.... Dat is het, waardoor we ontroerd en bewogen worden. We herkennen erin onze eigen vaak machteloze compassie, ons verlangen naar goedheid en liefde. We voelen ons erdoor gedragen, bemoedigd.

En tegelijk zullen velen, net als Johannes de Doper twijfelen. Is dit het dan, dat de wereld zal veranderen? Blijven machtsstructuren niet gewoon bij het oude? .....

Ik denk het wel. Ook in de tijd van Jezus veranderde er niet veel in de machtsverhoudingen.

Maar er gebeurt iets veel belangrijkers. Door de volstrekt andere opstelling van Jezus gebeurde er iets in de harten van mensen. Dat is een kracht, een omwenteling van een heel andere orde. Geen spectaculaire wijzigingen in de machtsverhoudingen, geen revolutie, geen grote wetswijzigingen, geen bestraffingen van schuld. Maar wel een zachte kracht die uiteindelijk de basis, het fundament is geworden van een wereldwijde beweging die uit is op vrede, op gerechtigheid, op bekommernis om elkaar.

Vandaag, op deze derde zondag van de advent mogen we ons door die zachte kracht en genade gedragen weten, mogen we vol vertrouwen uitkijken naar de komst van dat Rijk van God, dat in Jezus begon en dat wij allen mogen voortleven. Wees niet bang.

De vrede van God zal ons bewaren. Dat het zo mag zijn.